

“Hi ha **problemes** greus sense resoldre des de fa més de vint anys”

Mesos després de deixar la direcció del Centre d'Història Contemporània de Catalunya, l'exsenador i historiador Josep Benet fa un ràpid repàs per la política actual tot reclamant la necessitat urgent de conèixer la nostra història contemporània. Benet també recorda la importància de la unitat dels Països Catalans i reconeix que el futur del Principat es troba al País Valencià.

L' exsenador i historiador Josep Benet i Morell ja ha deixat el despatx que tenia al Centre d'Història Contemporània de Catalunya. Després d'haver-hi exercit de director quinze anys, el desembre del 2000 va presentar la dimissió irrevocable al president de la Generalitat, Jordi Pujol. Motius: “Tinc vuitanta anys i em vull dedicar bàsicament a escriure el que he viscut perquè encara hi ha molts fets de la nostra història que només puc explicar jo; l'altra gent que hi va participar ha desaparegut.”

—N'heu vistes de tots colors: la república, la guerra, la dictadura, la transició... A més, va participar activament en moviments clandestins, va ser senador per Entesa dels Catalans després de les eleccions del juny del 1977 i us va presentar a les eleccions al Parlament de Catalunya com a cap del PSUC. El 1985 va deixar la política per dedicar-vos de ple a la recerca històrica i, d'aquesta manera, observar la política des d'una altra perspectiva. En aquests moments què n'opineu, de la situació que viu el Govern de la Generalitat de Catalunya? [Jordi Pujol ha reforçat la imatge del probable successor amb un nou càrrec, mentre el partit més votat de l'oposició diu que abans d'un any presentarà una moció de censura si hi ha desgovern.]

—Ara, avui, aquest no és el meu tema. No és que no tingui opinions formades, sinó que em dedico bàsicament al passat. A la meua edat, la meua feina és de pensar i recrear el pas-

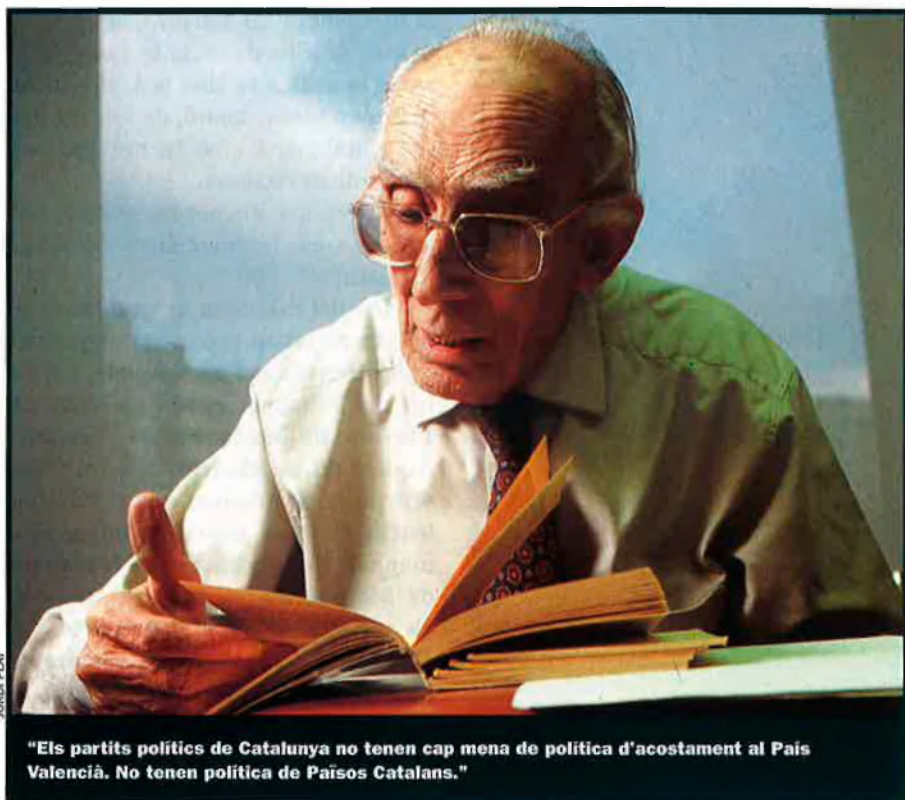
sat per contribuir al present i al futur. A més, jo sempre he estat una persona que en el camp polític he fet més acció que no pas teoria.

—Però bé dieu que teniu opinions formades de la política que es practica des del Palau de la Generalitat...

—En primer lloc, em penso que els mitjans de comunicació fan massa soroll sobre temes que no són tan importants. En aquests moments Convergència i Unió viu una situació normal i no pas una crisi com alguns mitjans ens volen fer creure. Jordi Pujol s'ha adonat que s'acaba el llarg període en què ell ha tingut la màxima responsabilitat del Govern i se'n facilita la sortida amb el nomenament d'Artur Mas de conseller en cap. Es dona la circumstància que Pasqual Maragall va actuar d'una manera similar quan era al capdavant de l'Ajuntament de Barcelona. Això no obstant, ell va deixar l'Ajuntament dos anys abans d'acabar el mandat i va cedir el lloc a una persona que ningú no havia votat.

—De fet, molts partits, com per exemple el partit en què havíeu militat, el PSUC, ja reivindicaven la figura del conseller en cap de la Generalitat?

—Sí, per experiència històrica, jo sempre he estat partidari que els càrrecs de president i cap de govern no recaiguessin en una mateixa persona. En un país com el nostre no va gens bé que coincideixin tots dos càrrecs en una mateixa persona. Per un motiu: el president de la Generalitat ha de ser

"Els partits polítics de Catalunya no tenen cap mena de política d'acostament al País Valencià. No tenen política de Països Catalans."

un president obert a tot i a tothom, que presideixi i que no sigui ni secretari ni president del partit. D'aquesta manera podria quedar ben lliure. Llaavors, l'home de partit seria el conseller en cap.

—Històricament no ens inventem res.

—No, és clar que no. Tant el president Macià com el president Companys havien tingut consellers en cap. Per aquest motiu, reitero que és ridícul d'assegurar que Convergència i Unió passa una crisi. Fa molts anys que jo ja hauria creat la figura del conseller en cap. Tant és així que quan em vaig presentar com a cap de llista del PSUC, a les eleccions de l'any 1980 al Parlament de Catalunya, sempre vaig proposar que hi hagués un president i un conseller en cap.

—Sigui com sigui, és clar que després de tants anys sense la figura de conseller en cap, s'ha creat una situació nova.

—Sí, això sí, perquè Jordi Pujol no està acostumat a compartir el poder amb una altra persona.

—Enmig de tot això, Pasqual Maragall va declarar que presentaria una moció de censura abans d'un any, si veia que hi havia des govern.

—Pasqual Maragall té moltes qualitats, però també molts defectes. I n'és un que sempre vol sortir a les pàgines dels diaris. No es pot parlar de moció de censura d'una manera frívola. És una qüestió molt seriosa. L'any 1983 jo en vaig presentar una, bo i sabent que la podia perdre, tal com va passar: només la va votar el meu partit, el PSUC; Esquerra Republicana se'n va abstenir. De totes maneres, vaig obligar el president Jordi Pujol a concretar més el seu programa i vaig obligar tots els partits polítics a prendre posició. Per això, si Pasqual Maragall vol presentar una moció de censura, ha de ser molt constructiva.

—El passat mes de març va fer un any de les eleccions al Parlament de Catalunya, en què Convergència i Unió no va guanyar per majoria absoluta i va haver de pactar amb el Partit Popular (PP).

—Sí, i és una situació difícil, governar d'aquesta manera. Però remarco que és difícil, no que aquesta circumstància, és a dir, el pacte, hagi portat a una crisi de govern. De fet, Jordi Pujol és un mestre a governar així. Els anys 80, en els moments difícils de l'arrencada de l'autonomia,

va començar a governar amb el suport d'Esquerra Republicana.

—Parlem d'una altra qüestió. Un grup de geògrafs va presentar un estudi sobre la distribució territorial del Principat de Catalunya. Proposaven la creació de cinc comarques noves. Però vós ja fa anys que reivindiqueu una distribució territorial diferent del Principat de Catalunya.

—Això és un problema real, i no les coses de què parlàvem suara. També tenim un problema gravíssim de finançament: si no hi ha una bona base autonòmica financera, l'autonomia no funciona.

—Com trobeu que és la distribució territorial actual?

—No la tenim adequada a l'època d'Internet i de les autopistes. Tenim una distribució territorial que procedeix de l'època del carro, dels anys 30, de la República. Ara tenim un híbrid entre el passat i el present perquè tenim unes comarques que no existeixen realment, sinó administrativament i políticament. Aquest és el cas de la Segarra, que jo m'estimo molt, però que no té pes demogràfic. En fi, s'ha d'estudiar molt profundament i, sobretot, s'ha de tenir en compte el canvi que hi ha hagut a les carreteres.

—Així, doncs, quina distribució creieu que hi hauria d'haver?

—Des dels anys 40 que em plantejo aquest tema. Llaavors ja me'l plantejava amb uns amics de la Facultat de Dret i de les associacions clandestines. Jo era partidari de la teoria d'un company meu, Lluís Casasses, que era professor de geografia. Segons aquesta teoria, s'havien de crear municipalitats, que serien conjunts de municipis amb uns òrgans comuns d'administració. Això, en general, perquè després s'hauria d'estudiar cada cas. En resum, s'han de crear fórmules de manera que ningú no perdi drets. I una cosa clara és que no es pot dir "farem més comarques". El que cal és reordenar el territori perquè fa més de vint anys que no s'ha fet res.

—Quins problemes més hi ha ara a Catalunya?

—L'administració, tampoc no la tenim adequada. No pot haver-hi nou-

cents municipis de Catalunya amb nou-cents ajuntaments. Ara, readaptar l'administració territorial, el 2001, és un envit molt difícil. S'hauria d'haver fet a la primera legislatura al Parlament de Catalunya, al 1980. Llavors s'hauria d'haver intentat la creació d'una província única i buidar el poder de les diputacions. I és que les reformes s'han de crear en el moment que es comença, quan tot és paper en blanc. Per això aquells anys vaig dir, escriure i predicar que els primers anys d'arrencada de la Generalitat s'havia de començar amb un govern de concentració. Aquest govern de concentració hauria d'haver construït, per fer servir un símil, el camp de futbol i el reglament per a tothom. Així hauríem començat a treballar.

—I això no es va fer.

—No. Ni tan sols es van fer les coses més simples, com arribar a un pacte d'organització de la cultura a Catalunya, que és una cosa bàsica. Llavors era el moment de fer-ho perquè no hi havia interessos creats. Avui, per cada cosa d'aquestes que es toca, es toquen funcionaris, interessos de partit, etc.

—Hi ha més coses que s'haurien d'haver fet i no s'han fet?

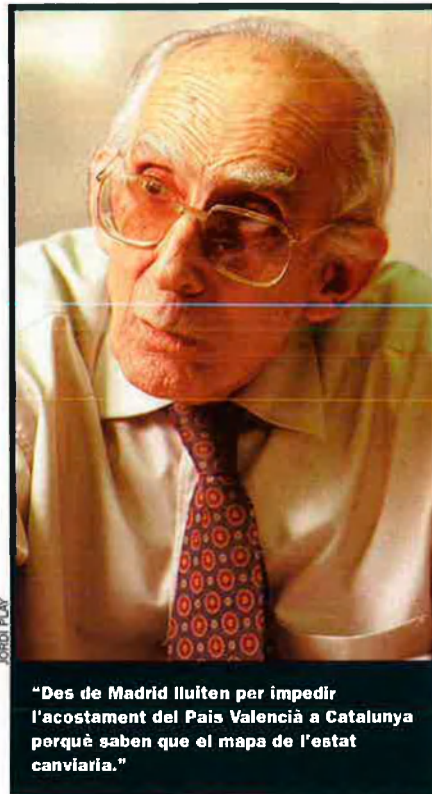
—Sí, una llei electoral adaptada a Catalunya i que, alhora, evités de caure fàcilment en la dictadura dels quadres de partit. I és que no sé si ens adonem que cada vegada hi ha menys gent del teixit social que vulgui treballar en política. Els anys 80 sí que era fàcil de trobar gent amb un bon nivell professional disposada a sacrificar la feina per entrar a la política.

—Per què creieu que passa això?

—Perquè els polítics, amb el sistema de partits, són funcionaris. De manera que només els qui tenen una rereguarda per a ser funcionaris poden fer política, i quan es retiren ho continuen essent.

—Parlem del moment que accepteu el càrrec de director del Centre d'Història Contemporània de Catalunya, l'any 1985.

—A la primera legislatura de la Transició al Parlament vaig proposar que es fes un govern de concentració, i no es va fer. I a les segones eleccions,

“Des de Madrid lluiten per impedir l'acostament del País Valencià a Catalunya perquè saben que el mapa de l'estat canviaria.”

ja no tenia sentit que m'hi tornés a presentar. Llavors vaig acceptar el càrrec al Centre d'Història, perquè crec que és molt important que es conegui la història real. La història és una escola que pot ajudar a fer que coses que van passar en el passat no tornin a passar en el present.

—I creieu que se'n sap prou, d'història?

—No, no se'n sap. Un dels mals de la política catalana és el desconeixement de la història contemporània. Els nostres polítics tenen molt poc gruix cultural; per a comprovar-ho només cal estudiar els discursos que es fan al Parlament: es veu de seguida que hi ha molt poca cultura històrica.

—Un altre punt. Quan un estat tan centrista com França s'ha assegut a negociar amb la representació política dels corsos, és gaire esbojarrat de pensar que l'estat espanyol s'asseurà un dia amb els partits polítics que demanen la independència del País Basc o dels Països Catalans?

—Aquí no es pot negociar, ni discutir, ni seure en un mateix acte amb Euskal Herriarrok. I això és d'una falta de rigor i d'un sectarisme nefast.

A més, sobre els Països Catalans, de primer se n'ha de crear la consciència entre la gent. Ara com ara, ni tan sols tenim un himne comú, de tots els Països Catalans. I això fa més de cent anys que es reclama.

—Creieu que els nostres polítics lluiten per crear la consciència de Països Catalans?

—Des del Principat de Catalunya els partits no tenen cap mena de política d'acostament al País Valencià. I el futur del Principat és al País Valencià. Llavors hi haurà Països Catalans. Aquest fet, a Madrid, sempre l'han vist prou. El moment que el País Valencià s'inclini cap a Catalunya, el mapa de l'estat canviarà. Per això des de Madrid lluiten tant per impedir els corrents que volen acostar el País Valencià al Principat de Catalunya. Una altra mancança dels partits és que tampoc no creen debats perquè a Catalunya Nord no es perdi mai el català.

—Finalment, voldria parlar dels llibres que teniu intenció d'escriure. En primer lloc hi ha les vostres memòries, però que penseu escriure més llibres de biografies? [Darrerament ha publicat la biografia del president Lluís Companys i de Carles Rahola.]

—S'ha de recordar com va ser la repressió franquista, perquè es van fer coses molt grosses amb l'objectiu de fer desaparèixer la llengua i la cultura catalanes. I es van assassinar persones pel simple fet de ser catalanistes. Ara escric la biografia d'un sindicalista de la CNT, Joan Peiró, que el juliol del 2002 farà seixanta anys que va ser assassinat. Es tracta d'un anarco-sindicalista molt constructiu que va estar en un camp de concentració alemany i que Franco va fer portar a Madrid perquè creés un sindicalisme feixista. Li van dir que si el creava li salvarien la vida. Joan Peiró s'hi va negar rotundament. Llavors el van portar a València, on va haver de patir un consell de guerra sumaríssim amb l'acusació que havia estat ministre, a València, durant els anys de la República.

Trinitat Ruiz